

Klokt om medisin, men for hvem?

Oddmund Søvik

Behandling og helbredelse – modernitet, rasjonalitet, etikk

240 s, tab, ill. Bergen: Sigma, 2005.
Pris NOK 424
ISBN 82-7916-034-5

I forordet skriver forfatteren at dette ikke er noe populærmedisinsk skrift. Store deler er skrevet for leger (flere av kapitlene er tidligere publisert i Tidsskriftet og andre periodika). Men så legger han til at den lesende del av befolkningen krever et relativt høyt faglig nivå og at han derfor også henvender seg til den informerte allmennhet.

I 16 kapitler gjennomgås emner som sykdomsbegrepet, sannhetsbegrepet, naturvitenskapelige forklaringsmodeller i alternativ medisin, etikk, makt og avmakt i medisinen, liv, aldring og død i en postmoderne tid og barmhjertighetstanken. Det er store og omfattende emner Søvik gir seg i kast med. Og han behandler stoffet med stø hånd. Med vitenskapelig forsiktighet og trygghet går han terrenget, åpenbart meget belest, med rikt med referanser til viktige tenkere langt utenfor medisinen og samtidig med den tyngde som et helt liv i klinisk arbeid gir – reflektert i gode eksempler. Best synes jeg boken er når den belyser de etiske utfordringer i moderne medisin. Et eget kapittel er viet Mehmet-saken. Tilløp til temperatur er det svært få steder, helst der han berører forholdet mellom vitenskapelig og alternativ medisin.

Jeg skulle egentlig gjerne anbefalt denne boken, men jeg vet ikke helt til hvem. Det er kanskje en brukbar innføring for unge medisinstudenter om relasjonene mellom medisinen, vitenskapen og samfunnet. Men litt for mange ganger grep jeg meg i å kvele en gjesp og lurte på hvorfor. Jeg kom etter hvert til at jeg fikk følelsen av å begynne på en interessant problemstilling gang på gang – viktige spørsmål, brukbare ansatser – men at det oftest ble en noe for overfladisk gjennomgang som endte med forutsigbare, gjennombalanserte og «korrekte» akademiske synspunkter. Vil unge, ivrige medisinstudenter bli inspirert av det?

Det tror jeg kanskje ikke. Men jeg tror Søvik vil finne en leserkrets blant lesende skeptikere, folk med lite kunnskap om og noe interesse for medisin, som ønsker å hente skyts mot alle dem som lefler med homøopati og annen alternativ behandling. Til det er boken velegnet, fordi den gir rask og god oversikt over faget vårt, dets historie og de problemer den siste utviklingen reiser, i et klart og presist språk.

Pål Gulbrandsen

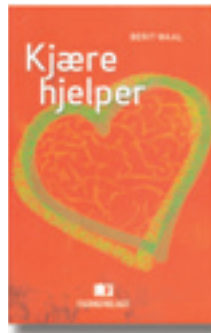
Helse Øst kompetansesenter
for helsetjenesteforskning
Akershus universitetssykehus

Varm og inspirerende veiviser til personlig utvikling

Berit Waal

Kjære hjelper

202 s, ill. Oslo: Fagbokforlaget, 2005.
Pris NOK 259
ISBN 82-450-0176-7

Denne boken er skrevet for alle som gjennom sitt arbeid eller privat hjelper andre mennesker. Hjelperen trenger å være mottakelig for «den andre», men må også være nær seg selv for å kunne mobilisere både hjertelag og kunnskaper. Forfatteren spør: Hva slags kunnskap gir best mulig grunnlag for å møte den andre der den andre er? Hvilken vei må hjelperen gå for å utvikle både hjerte og hjerne, for å utvikle sanseskarphet, oppmerksomhet og mottakelighet i forhold til dem man skal hjelpe? Hva slags kunnskap styrker hjelpe- ren slik at hjelpen gir grunnlag for vekst?

Psykologen Berit Waal er opptatt av at de som skal hjelpe andre, så altfor ofte tar dårlig vare på seg selv. Egenomsorg er noe langt mer enn varme bad med eukalyptusdråper og levende lys, slik det for tiden ofte fremstilles. Det dreier seg like mye om en forskerferd i eget liv: Å se seg selv i kvitauget, kanskje våge å kikke inn på forbudte, vanskelige følelser. Hvordan kan hjelperen bli bedre kjent med sin indre opplevelsesverden og sine egne indre tanke- og følelsesprosesser, for slik å hindre slitasje og helseskade?

Dette er en viktig liten bok som gjør godt å lese. Den er skrevet som en hjelp til selvhjelp og kan leses alene eller deles av flere på en arbeidsplass – for å utvikle et bedre psykososialt arbeidsmiljø eller ta vare på hverandre i tider med krevende omorganisering- og omstillingsprosesser. Den kan også fungere som et verktøy i kollegaveiledning. I teksten finnes en rekke oppgaver og øvelser til hjelp i en faglig og menneskelig utviklingsprosess, et resultat av forfatterens lange praksis i barne- og ungdomspsykiatrien, som lærer, veileder og konsulent i helse- og sosialomsorgen, i skolevesenet og i Aetat.

Som moden praktiker beskriver hun også sin egen og fagets utvikling og setter denne inn i et større åndelig og teoretisk perspektiv. Hun beskriver den erfarings- og kunnskapsbasen om menneskelig vekst, utvikling og samhandling med andre som er grunnlaget for den undervisning, veiledning og behandling hun driver i dag. Hun anlegger et bredt perspektiv og lykkes med å formidle stoffet så godt, spennende og

integrert at fremstillingen egner seg for en leserkrets med ulik erfaringsbakgrunn. Boken inneholder en rekke gode illustrasjoner. At den skjemmes litt av enkelte trykkfeil, er mindre viktig. Her er kunnskaper og erfaringer hjelpere garantert vil ha bruk for.

Torunn Stene Nøvik

Klinikk for psykiatri
Sykehuset Buskerud
Drammen

Festskrift til Per Hjortdahl

Morten Lindbæk, Jørund Straand, red.

Allmennmedisinske spor

Fra Uttrøst til Soria Moria. 166 s, ill.
Oslo: Unipub forlag, 2006. Pris NOK 354
ISBN 82-7477-229-6

Dette er et festskrift med 15 essayer skrevet i anledning Per Hjortdahls 60-årsdag. De er redigert og forfattet av kollegene og vennene Morten Lindbæk og Jørund Straand, Iona Heath, George Freeman, Steinar

Westin, Per Fugelli, Hasse Melbye, Deede Gammon, Sam Fehrsen, Dag Bruusgaard, Christina F. Borchgrevink, Hans Asbjørn Holm, Magne Nylenna, Kjell Maartmann-Moe, Irene Hetlevik, Per Brodal, Ann-Kristin Stokke, Johanne Sundby og Gunnar Tellnes, og Per Hjortdahl bidrar også selv.

Boken er en fortsettelse av den tradisjon som for allmennmedisinen del startet da Borchgrevink og Humerfelt rundt 60 år i 1994 og *Langsomt blir faget vårt eget* kom ut. Det er siden blitt flere allmennmedisinske 60-årsfestskrifter. Dette er av interesse for dem som kjenner Per og for dem som interesserer seg for allmennmedisinen historie og dens ståsted anno 2006. De enkelte essayer kan leses uavhengig av hverandre, da den røde tråden er Per Hjortdahl – hans liv og hans faglige aktiviteter, som er mange og spenner vidt. Enkelte essayer er meget velskrevne og har allmenn interesse.

Men innbyrdes henger de ikke sammen, dermed kommer boken til å fremstå som noe ujevn hva angår innhold og form. Det er synd, fordi man med Per Hjortdahl som utgangspunkt hadde en unik mulighet for å skrive en bok av stor allmenn interesse – langt utenfor vennekretsen og langt utenfor faget allmennmedisin.

Tiden er løpet fra festskrifter der én person er temaet. Jeg mener at man i stedet skal skrive festskrifter som er faglig tematisert, dvs. tar utgangspunkt i et vesentlig område som den man ønsker å hylle har